

Ірина ТИЩЕНКОВА

доцент кафедри загальноправових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИВИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ БЕЗПЕКИ

Міграція виступає універсальним засобом пристосування до світових політичних, соціальних, економічних та інших змін, а значення міграційної політики в міжнародному житті та забезпечення безпеки держав підвищується. Сучасний зміст проблеми безпеки характеризується різними напрямками, такі як: боротьба з тероризмом, запобігання етнонаціональним конфліктам, нерозповсюдження зброї масового ураження, міграційні поки тощо.

Зазначимо, в статті 13 Загальної декларації прав людини проголошено, що «кожна людина має право вільно пересуватися і обирати для себе місце проживання в межах кожної держави» та «кожна людина має право залишати будь-яку країну, включно зі своєю, і повертатися назад до своєї країни» [1]. В умовах сучасного глобалізованого суспільства проблема на сьогодні полягає у незадовільному забезпеченні державними органами прав людини стосовно мігрантів, і все це на фоні проявів расизму, ксенофобії та інших форм дискримінації щодо цієї категорії населення.

Треба наголосити, що міграція виступає універсальним засобом пристосування до світових, міжнародних та інших змін, а роль міграційної політики в міжнародному житті підвищується.

Аби уникнути міграційної кризи, держави зобов'язані враховувати «міграційні питання» у своїх антипандемічних стратегіях. Пандемія 2020 року є безпрецедентною надзвичайною ситуацією, яка вимагає настільки ж виняткових заходів реагування і сьогодні у 2022 році.

На сьогодні мігранти займають найбільш важкі і небезпечні робочі місця, зокрема на передовій лінії боротьби з COVID-19. За даними опублікованого в березні дослідження Інституту міграційної політики, 17% з 156 мільйонів цивільних службовців, що борються з коронавірусом, «народились за кордоном». У США 29 % лікарів, 38 % домашніх доглядальниць, 23 % працівників аптек, 22 % науковців і 34 % осіб, які надають життєво важливі транспортні послуги, народилися в іншій країні. Водночас спільноти трудових мігрантів є найбільш уразливими перед економічними наслідками пандемії. Іспанія, Італія та Великобританія заблокували центри тимчасового утримання мігрантів, проігнорували медичні проблеми людей, які там утримуються. Вкрай небезпечним є становище біженців і мігрантів, які перебувають як в офіційних, так і неформальних центрах затримання. Наголошуючи, що COVID-19 може мати смертельні наслідки, в ООН вимагають негайно звільнити затриманих мігрантів.

Крім обґрунтованих тривог суспільства, уряди зобов'язані врахувати вразливість біженців і мігрантів та знаходити баланс між національними інтересами й гуманітарними обов'язками. Для будь-якого уряду це важке завдання, особливо в той момент, коли економіка переживає спад; для її виконання потрібні інноваційні форми міжнародного співробітництва.

Генеральна Асамблея ООН неодноразово розглядала питання, що стосуються міжнародної міграції та вдосконалення міграційної політики в окремих регіонах. У своїй резолюції від 21.12.2001 №56-203 вона вкотре наголосила на необхідності вирішення наявної проблеми в системному і виваженому порядку. [2]

Надалі можемо спостерігати зростання динаміки у зусиллях державних та міждержавних структур щодо подолання світової міграційної кризи. Стрімке зміщення акценту зростання народонаселення у бік Азії та Африки, старіння європейського населення, реструктуризація економік – усе це стає вирішальними чинниками для усвідомлення на найвищих рівнях, що мігранти відіграють ключову роль у задоволенні попиту на робочу силу в конкретних секторах і мережах, необхідних для підтримання балансу в глобальній економіці.

У 2015 році ООН затвердила нову програму сталого розвитку, що ґрунтується на принципі «ніхто не повинен залишатися без уваги». Схвалена тоді дорожня карта до 2030 року передбачає неухильне дотримання прав людини для всіх категорій мігрантів. Вона декларує також включення біженців в число «всіх націй, всіх народів і всіх сегментів суспільства». Такий же принцип, що не припускає жодних проявів дискримінації, повинен застосовуватися і в нинішній, критичній для нашої цивілізації період.

Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН) опікується різними аспектами міжнародної міграції. Наприклад, Секретаріат ООН займається збором, аналізом і поширенням інформації про масштаби, тенденції і національну політику у сфері міжнародної міграції. Інші органи системи ООН приділяють велику увагу таким питанням, як права людини і особи, переміщення всередині країни, воз'єднання сімей, нелегальні мігранти, незаконне перевезення мігрантів через кордони і соціальна-економічна інтеграція мігрантів. Крім того, спеціалізовані установи працюють для впорядкування потоків робочої сили, біженців, а також грошових переказів мігрантів.

Ситуація, яка розгортається навколо COVID-19, свідчить про необхідність більш скоординованого міжнародного підходу. Коронавірус не зупиняють національні кордони, тому логічно, що вони не повинні обмежувати і боротьбу з ним. Чим активніше буде здійснюватися обмін науковими знаннями, медичними засобами і людськими ресурсами (фаховими спеціалістами), тим швидше пандемію буде подолано. Чим вище буде рівень координації між урядами з таких питань, як обмеження пересування людей і соціального дистанціювання, тим м'якше буде вихід з кризи.

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. №93. Ст. 3103.

2. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 21.12.2001 №56/203 : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

Артем ЯРОШЕНКО

доцент кафедри
цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук

Рісміє САРОЯН

слухач магістратури
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО У БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Питання забезпечення загального миру та міжнародної безпеки є одним із основних питань сучасних міжнародних відносин. Наразі, у XXI столітті, ми спостерігаємо перехідний період в розвитку міжнародної системи.

Визначення міжнародної безпеки до кінця XX ст. трактувалося серед людей загалом у військово-політичному сенсі. Жодна країна, якою б потужною вона не була, не може захистити себе самостійно від сучасних загроз. Ось чому світ все більше визнає необхідність розширення концепції безпеки. Тому поняття міжнародної безпеки розширили та включили в нього військову, політичну, продовольчу, екологічну, космічну, інформаційну та інші види безпеки [1].

Як слушно зазначається у науковій літературі, сучасні загальноосвітні процеси інтеграції та глобалізації вимагають ефективної економічної взаємодії як між окремими країнами, так і між юридичними особами різної національної належності; рух капіталів, товарів і послуг набуває інтернаціонального характеру [2, с. 215].

Загалом, міжнародну безпеку можна визначити як стабільний і ненасильницький світовий порядок, заснований на міжнародному праві, що характеризується сприятливими умовами для вільного розвитку держав, гарантуванням прав і свобод людини, спрямована на забезпечення високого рівня життя людей.